

/Messner Mountain

Deel 1:

De overgang van de inkomhal naar de centrale galerij toont het organische lijnenspel van Zaha Hadid's architectuur

Reinhold Messner is op zijn 65ste niet met pensioen gegaan, maar dat had ook niemand verwacht. Met dezelfde energie waarmee hij zijn uitzonderlijk palmares heeft opgebouwd, werkte hij nadien aan zijn nalatenschap. Hij wilde al zijn ervaringen en getuigenissen bundelen om ze te delen met iedereen die de bergen en het klimmen na aan het hart ligt. Een legaat aan de gemeenschap. In zijn MMM-project, Messner Mountain Museum, brengt hij alle thematische aspecten van bergleven tot alpinisme samen in zes schitterende locaties. Klim- en Bergsport Magazine bezoekt ze één na één.

Op 23 juli werd eindelijk het laatste, het elegantste en misschien het belangrijkste van de zes Messner-musea ingehuldigd. Veel schoon volk verzamelde zich die ochtend op de top van het Zuid-Tirolse Kronplatz. Die dag zat alles mee voor een feestelijke opening op een magische locatie en onder een staalblauwe hemel. Het sluitstuk van zijn museumproject, gebouwd door de ster van de hedendaagse architectuur: Zaha Hadid (zie info). "Corones", in dit geval niet de Italiaanse naam van 'Skiparadies Kronplatz', maar de oorspronkelijke Ladinische (zie info) naam voor "kroon", staat voor de koningsdiscipline van het bergbeklimmen: de grote wanden en het extreme alpinisme. Met andere woorden, aan de helden die telkens weer de bakens verzetten.

"WO BEGINNT DER ALPINISMUS, WENN DER TOURISMUS DEN GIPFEL DES MOUNT EVEREST ERREICHT HAT?..."

Messner zou Messner niet zijn als hij bij dergelijke gelegenheid niet meteen de knuppel in het hoenderhok gooit. Net vóór je binnengaat, hangt tegen de wand een ladder die gebruikt werd in de Khumbu ijsval aan de Everest. Eenmaal binnen drukt een citaat je meteen met de neus op de werkelijkheid: "Wo beginnt der Alpinismus, wenn der Tourismus den Gipfel des Mount Everest erreicht hat?" Messner pleitte in zijn toespraak voor voldoende ambitie bij de volgende generatie klimmers en zich te inspireren aan diegenen die telkens de moed hadden om de bakens te verzetten.

Museum

CORONES, de kroon op het werk

EEN GEDROOMDE LOCATIE VOOR EEN TECHNISCH HOOGSTANDJE

Het uitzicht vanop de Kronplatz op 2275 meter hoogte is bij helder weer op zich al een alpiene museum. Met een 360 graden panorama etaleren zich hier de Oostalpen in de vier windstreken: van de Lienzer Dolomieten in het oosten tot de Ortler in het westen, van de Otztaler- en Zillertaler Alpen in het noorden tot de Marmolada en de Adamello in het zuiden. Kronplatz is ook skiberg bij uitstek van Zuid-Tirol en een populair vertrekpunt voor deltavliegers en parapenters. Met kabelbanen vanuit drie valleien is deze afgeplatte berg toegankelijk voor iedereen, één van de weinige bergtoppen die zelfs met een rolstoel toegankelijk is.

"Op een skiberg mag je nog graven zonder het ecosysteem al te veel te verstoren," zal men gedacht hebben. En zo werden vierduizend kubieke meter aarde en rots uit de berg gehaald om ondergronds een ruimte met een oppervlakte van duizend vierkante meter te creëren. Op technisch vlak is dit museum alleszins een huzarenstuk. Wie het oeuvre van architecte Zaha Hadid kent, weet ook dat ze het niet heeft voor rechte, laat staan evenwijdige lijnen. Alle ruimten vloeien als het ware over in mekaar en de centrale gang eindigt op drie panoramische ramen en een idyllisch zwevend terras van wel veertig vierkante meter. De centrale ruimte biedt plaats om grotere stukken te exposeren terwijl in lengterichting ingewerkte kijkkasten werden voorzien. Helemaal beneden biedt een klein auditorium nog een twintigtal zitplaatsen voor permanente projecties of gelegenhedenpresentaties.

De stemming bij de opening was euforisch en de sprekers spaarden hun superlatieven niet. Dit was een 'Gesamtkunstwerk', een samenwerking van de allergrootsten: de mooiste panoramaberg van het land, de grootste klimmer aller tijden en de briljantste architecte van dit moment. Matthias Prügger, directeur 'Skigebiet Kronplatz', legde uit dat zij al lang zochten naar een bijzondere attractie om in de zomer meer bezoekers te krijgen.

"IK KOOP NOOIT EEN SCHILDERIJ DAT MIJ MOET UITGELEGD WORDEN..."

Messner zocht van zijn kant naar een uitzonderlijke locatie om het sluitstuk van zijn project in onder te brengen. Patrick Schumacher, Hadid's rechterhand voor dit project was aanwezig en legde haarfijn uit hoe men dit alles technisch heeft moeten oplossen. De afzonderlijke betondelen in beton waren in Duitsland gegoten en ter plekke verbonden met teflon. Prügger wees er ook op dat het gehele project zo'n drie miljoen euro had gekost en helemaal tot stand kwam zonder overheidsstussenkomst. Dat laatste is overigens het geval voor alle MMM-projecten.

Historisch klimmaterieel

Het echtpaar Messner

NIET ALLEEN VORM, MAAR OOK INHOUD

Messner straalde in zijn openingspeech alweer de energie uit die hem al zo lang kenmerkt. Enkele dagen voordien had ik in Firmian, bij Bozen, nog een kort gesprek met hem waar hij eerder een vermoeide indruk gaf, maar vandaag bij deze opening was daar weer niets van te merken. *"In dit museum ligt de spiegel van mijn jeugd, van de Geisterspitzen in mijn geboortedal, over de Civetta, Heiligkreuzkofel, tot de vergeten rotsen rond Monte Rita. In deze berg ligt het verhaal van de ontwikkeling van het moderne bergbeklimmen, van de uitrusting en hoe ze in de loop van tweehonderdvijftig jaar evolueerde, van triomf en tragedie op de beroemdste bergen – Matterhorn, Cerro Torre, Nanga Parbat, K2...- en tenslotte over onze drijfveren en hoe tegenstrijdig die soms lijken. (...) Net zoals in de andere musea doe ik dit aan de hand van relikwieën, slogans, kunstwerken, maar vooral door u te laten binnenkijken in de coulissen van het bergbeklimmen,"* vertelde Messner.

Op de vraag waarom er een Everest-ladder naast de ingang van het museum hangt antwoordde Messner duidelijk: *"dergelijk attribuut heeft niets met alpinisme te maken en het blijft daarom buiten."* Het gaat hier niet enkel over sport en records, wel over de motieven van de grote persoonlijkheden van het alpinisme. Ook over schrijvers, filosofen en de pioniers die een gouden stap hebben durven zetten en daarmee de vraag naar het 'waarom' van zich hadden afgeschud. *"Als verteller wil ik niet quoteren noch dramatiseren, ik tracht zo diep mogelijk te verwoorden waar het om gaat, voor mezelf zowel als bij anderen. Om de communicatie tussen berg en mens in de voorbije tweehonderdvijftig jaar."* De architectuur van dit museum versterkt ook de sereniteit van die benadering.

MESSNER ALS KUNSTVERZAMELAAR

Op de vraag wat voor hem kunst is, benadrukt Messner de emotie als voornaamste meerwaarde. *"Ik ben geen kunstcriticus en heb ook nooit zelf een schilderij gemaakt, ik voel me eerder een consument. Ik koop wat mij persoonlijk raakt en wat ik voor onze musea nodig heb. In een schilderij of tekening kan een emotie liggen waar een foto vaak te kort schiet. En net zoals een klimmer creatief moet zijn om een probleem op te lossen, moet ook de kunstenaar zijn lijn zorgvuldig uitstippelen zoals een klimmer dat doet."* Hij citeert zelfs Lionel Terray: *"Les Conquéranants de l'Inutile"* als een gemeenschappelijk kenmerk van kunstenaars en alpinisten. Messner verzamelt op basis van één thema: de bergen. En *"een kunstwerk moet spontaan in mij doordringen, ik koop nooit een werk dat mij moet uitgelegd worden."*

Dit museum is een must voor wie met hart en ziel betrokken is bij het bergbeklimmen, het is zowel een ervarings- als een bezinningsruimte. Je moet het niet bezoeken om bijvoorbeeld de ijspikkel te zien waarmee Hermann Buhl solo de top van de Nanga Parbat bereikte, maar hij ligt daar wel. Idem voor tal van andere relikwieën van de grote beklimmingen. Je moet hier niet enkel komen om de prachtige schilderijen uit Messner's verzameling te bekijken, maar je moet Corones bezoeken voor het geheel. Bij voorkeur in combinatie met één of meerdere van de andere MM-musea.

Messner heeft op vele vlakken de wereld veroverd, maar hij blijft honkvast en diep geworteld in Zuid-Tirol, zijn geboorteland waar hij na elke triomf of tegenlag kon 'thuiskomen'. Ook de goden hebben immers een thuis nodig. ▲

PRAKTISCH

Openingstijden: Het MMM Corones is in de zomer geopend van de eerste zondag van juni tot de tweede zondag van oktober, dagelijks van 10 tot 16 uur. Tijdens het skiseizoen opnieuw vanaf de eerste zondag van december tot midden april, overeenkomstig de werking van de kabelbanen Reischach, Olang en Furkelpass. Het gebouw is voorzien van een lift voor mindervaliden.

Toegangsprijs: De toegangsprijs bedraagt momenteel zeven euro voor een volwassene. Voor kortingen en groepstarieven raadpleeg je de MMM-website. Er bestaat een MMM-tourticket voor de zes musea, dat een jaar geldig blijft, aan de prijs van vijftig euro voor een volwassene.

Bereikbaarheid: Kronplatz bevindt zich tussen het Pustertal (Bruneck) en Gadertal op anderhalf uur van Bozen. Bruneck is vlot bereikbaar vanaf de Brenner Autobahn. www.messner-mountain-museum.it

ARCHITECT

Zaha Hadid (1950, Bagdad) is een Britse architecte van Iraakse afkomst. Zij studeerde eerst wiskunde in Beirut en vervolgens architectuur in Londen. Zij werkte nadien een tijd in het bureau van Rem Koolhaas. De stijl van Hadid wordt gekenmerkt door een fijn en sensueel lijnenspel waarbinnen ze subtiel met licht speelt. Vaak dagen haar ontwerpen de zwaartekracht uit in een stijl die men het doorgaans tot deconstructivisme rekent.

TAAL

Het Ladinisch stamt af van het Volkslatijn: een verbasterd latijn waarbij de Keltische bevolking van de Alpengebieden de taal van de Romeinen had overgenomen en vermengd met Oud-Duitse dialecten. In Graubünden (Zwitserland) heet de taal Reto-Romaans en is officieel erkend. In de Dolomieten en de dalen die zich zuidwaarts naar de Povlakte uitstrekken, wordt de taal Ladinisch genoemd. Ze werd gaandeweg steeds verder door het Italiaans teruggedrongen, maar nog zo'n dertigduizend mensen, woonachtig in het gebied tussen de provincies Zuid-Tirol en Trentino en de grensstreken met de Veneto, spreken de taal. Het Ladinisch wint vandaag weer aan populariteit.

